

Wewnętrzny System Doradztwa Zawodowego

***Program autorski
z zakresu doradztwa zawodowego***

dla

***Szkoły Podstawowej Nr 15
w Katowicach***

rok szkolny 2021/2022

***Opracowała:
mgr Katarzyna Woś
Doradca Zawodowy***

Spis Treści

Wstęp	2
Podstawy Prawne	3
Treści Programowe z zakresu Doradztwa Zawodowego..	
Klasa I-III	4
Klasa IV –VI	5
Klasa VII – VIII	6
Rola Wewnętrzny Systemu Doradztwa Zawodowego	7
Etapy doradztwa w edukacji	8
Realizacja programu autorskiego.....	9
Metody i formy realizacji programu autorskiego.....	10
Korzyści płynące z działania WSDZ.....	12
Problemy w komunikacji międzypokoleniowej	14
w wyborze zawodu	
Plan realizacji programu doradztwa zawodowego	15
Wzorcowe scenariusze lekcji.....	16

Wstęp

Zadaniem statutowym szkoły jest wspieranie i przygotowywanie uczniów do podejmowania decyzji edukacyjno- zawodowych. Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego to system, który służy do stwarzania możliwości rozwoju zawodowego młodzieży. Pomaga w rozwiązywaniu problemów związanych z brakiem wiedzy na temat wyboru przyszłego zawodu, kierunku kształcenia, kariery zawodowej i budowanego na pozyskanej wiedzy obrazu własnej osoby i możliwości. Planowanie kariery zawodowej przypada na lata, kiedy młodzi ludzie najczęściej nie mają sprecyzowanych planów edukacyjno- zawodowych. Szkoła Podstawowa jest więc podstawowym środowiskiem, w którym młodzi ludzie budują poczucie własnej wartości, czują smak sukcesów oraz porażek. Integralną częścią wspierania młodzieży w wyborze szkoły i zawodu są rodzice, którzy pozostając w kontakcie ze szkołą będą mogli zaakceptować wybór ich dziecka do podjęcia samodzielnej decyzji o kontynuowaniu nauki w dowolnej szkole. Należy pamiętać, że uczniowie klasy VIII są w szczególnie trudnym okresie swojego życia. Przechodzą z fazy dzieciństwa w dorosłość niejednokrotnie w bardzo burzliwy sposób. Szkoła zatem to fundament prawidłowego i przyjaznego przygotowania młodzieży do wejścia na trudny i wciąż zmieniający się rynek pracy. Poprzez funkcjonujący system uczniowie poznają swoje mocne strony, zainteresowania, rynek zawodów oraz pozyskują wszelkie niezbędne wiadomości i narzędzia do samodzielnej pracy nad sobą, a także radzenia sobie w sytuacjach trudnych. Szkoła wyposaża młodzież w umiejętność podejmowania odważnych decyzji oraz umiejętności uczenia się przez całe życie. Absolwent szkoły podstawowej zostaje zapoznany w systemem szkolnictwa, ofertami szkół na terenie możliwie najbliższym jego miejsca zamieszkania i strukturą rynku. Uczeń po ukończeniu szkoły podstawowej wie jakie posiada zainteresowania, jakie ma pasje, jakie przedmioty szkolne sprawiają mu trudność, jakie ma możliwości czy predyspozycje. Wyposażony w tą wiedzę, może samodzielnie podjąć decyzję o wyborze szkoły ponadpodstawowej.

I. Podstawy prawne.

1. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (tekst jednolity Dz.U. z 2017 r. poz. 59 z późniejszymi zm.) – reguluje system oświaty i wychowania, spełnienia obowiązku szkolnego, obowiązku nauki i obowiązku przygotowania przedszkolnego, a w szczególności przygotowanie uczniów do kierunku kształcenia i wyboru zawodu.
2. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia lutego 2013 r. w sprawie zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym poradni specjalistycznych (Dz.U.2013 r. poz. 199)
3. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 14 grudnia 2016 r. w sprawie przygotowania uczniów do wyboru zawodu i kierunku kształcenia.
4. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 lipca 2017 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz.U. 2017 r. poz. 1451)
5. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019 r. ogłoszone 20 lutego 2019 r. obowiązujące od 1 września 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz.U. 2019 r. poz. 325)

1. *Poznawanie własnych zasobów*

Uczeń:

- 1.1 opisuje swoje zainteresowania i określa, w jaki sposób może je rozwijać;
- 1.2 prezentuje swoje zainteresowania wobec innych osób;
- 1.3 podaje przykłady różnorodnych zainteresowań ludzi;
- 1.4 podaje przykłady swoich mocnych stron w różnych obszarach;
- 1.5 podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i opisuje, co z nich wyniknęło dla niego i dla innych.

2. *Świat zawodów i rynek pracy*

Uczeń:

- 2.1 odgrywa różne role zawodowe w zabawie;
- 2.2 podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w bliższym i dalszym otoczeniu oraz opisuje podstawową specyfikę pracy w wybranych zawodach;
- 2.3 opisuje, czym jest praca, i omawia jej znaczenie w życiu człowieka na wybranych przykładach;
- 2.4 omawia znaczenie zaangażowania różnych zawodów w kształt otoczenia, w którym funkcjonuje ;
- 2.5 opisuje rolę zdolności i zainteresowań w wykonywaniu danego zawodu;
- 2.6 posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny;

3. *Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie*

Uczeń:

- 3.1 uzasadnia potrzebę uczenia się i zdobywania nowych umiejętności;
- 3.2 wskazuje treści, których lubi się uczyć;
- 3.3 wymienia różne źródła wiedzy i podejmuje próby korzystania z nich;

4. *Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno- zawodowych*

Uczeń:

- 4.1 opowiada, kim chciałby zostać i co chciałby robić;
- 4.2 planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując na podstawowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu;
- 4.3 próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio z jego osobą;

Osoby odpowiedzialne za realizację z zakresu zadań doradztwa zawodowego to:

- nauczyciele prowadzący zajęcia edukacyjne
- nauczyciele prowadzący zajęcia rewalidacyjne
- wychowawcy
- wychowawcy świetlicy szkolnej
- pedagog szkolny
- doradca zawodowy

1. *Poznawanie własnych zasobów*

Uczeń:

- 1.1 określa własne zainteresowania i uzdolnienia oraz kompetencje;
- 1.2 wskazuje swoje mocne strony oraz możliwości ich wykorzystania w różnych dziedzinach życia;
- 1.3 podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i ocenia swoje działania, formułując wnioski na przyszłość;
- 1.4 prezentuje swoje zainteresowania i uzdolnienia wobec innych osób z zamiarem zaciekawienia odbiorców;

2. *Świat zawodów i rynek pracy*

Uczeń:

- 2.1 wymienia różne grupy zawodów i podaje przykłady zawodów charakterystycznych dla poszczególnych grup, opisuje różne ścieżki ich uzyskania oraz podstawową specyfikę pracy w zawodach;
- 2.2 opisuje, czym jest praca i jakie ma znaczenie w życiu człowieka;
- 2.3 podaje czynniki wpływające na wybory zawodowe;
- 2.4 posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny;
- 2.5 wyjaśnia rolę pieniądza we współczesnym świecie i jego związek z pracą.

3. *Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie*

Uczeń:

- 3.1 wskazuje różne sposoby zdobywania wiedzy, korzystając ze znanych mu przykładów, oraz omawia swój indywidualny sposób nauki ;
- 3.2 wskazuje przedmioty szkolne, których lubi się uczyć;
- 3.3 samodzielnie dociera do informacji i korzysta z różnych źródeł wiedzy;

4. *Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno- zawodowych*

Uczeń:

- 4.1 opowiada o swoich planach edukacyjno - zawodowych;
- 4.2 planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując szczegółowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu;
- 4.3 próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio lub pośrednio z jego osobą;

Osoby odpowiedzialne za realizację z zakresu zadań doradztwa zawodowego to:

- nauczyciele prowadzący zajęcia edukacyjne
- nauczyciele prowadzący zajęcia rewalidacyjne
- wychowawcy
- wychowawcy świetlicy szkolnej
- pedagog szkolny
- doradca zawodowy

5. *Poznawanie własnych zasobów*

Uczeń:

- 5.1 określa wpływ stanu zdrowia na wykonywanie zadań zawodowych;
- 5.2 rozpoznaje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe);
- 5.3 dokonuje syntezy przydatnych w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej informacji o sobie wynikających z autoanalizy, ocen innych osób oraz innych źródeł
- 5.4 rozpoznaje własne ograniczenia jako wyzwanie w odniesieniu do planów edukacyjno-zawodowych;
- 5.5 rozpoznaje swoje możliwości i ograniczenia w zakresie wykonywania zadań zawodowych i uwzględnia je w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej;
- 5.6 określa aspiracje i potrzeby w zakresie własnego rozwoju i możliwe sposoby ich realizacji;
- 5.7 określa własną hierarchię wartości i potrzeb.

6. *Świat zawodów i rynek pracy*

Uczeń:

- 6.1 wyszukuje i analizuje informacje na temat zawodów oraz charakteryzuje wybrane zawody;
- 6.2 porównuje własne zasoby i preferencje z wymaganiami rynku pracy i oczekiwaniami pracodawców;
- 6.3 wyjaśnia zjawiska i trendy zachodzące na współczesnym rynku pracy, z uwzględnieniem regionalnego i lokalnego rynku pracy;
- 6.4 uzasadnia znaczenie pracy w życiu człowieka;
- 6.5 analizuje znaczenie i możliwości doświadczenia pracy;
- 6.6 wskazuje wartości związane z pracą i etyką zawodową;
- 6.7 dokonuje autoprezentacji.

7. *Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie*

Uczeń:

- 7.1 analizuje oferty szkół ponadpodstawowych i wyższych pod względem możliwości dalszego kształcenia, korzystając z dostępnych źródeł informacji;
- 7.2 analizuje kryteria rekrutacyjne do wybranych szkół w kontekście rozpoznania własnych zasobów;
- 7.3 charakteryzuje strukturę systemu edukacji formalnej oraz możliwości edukacji poza formalnej;
- 7.4 określa znaczenie uczenia się przez całe życie.

8. *Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno- zawodowych*

Uczeń:

- 8.1 dokonuje wyboru dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej samodzielnie lub przy wsparciu doradczym;
- 8.2 określa cele i plany edukacyjno-zawodowe, uwzględniając własne zasoby;
- 8.3 identyfikuje osoby i instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej i wyjaśnia, w jakich sytuacjach korzystać z ich pomocy;
- 8.4 planuje ścieżkę edukacyjno-zawodową, uwzględniając konsekwencje podjętych wyborów.

Rola Wewnętrzny System Doradztwa Zawodowego

1. Wewnętrzny System Doradztwa Zawodowego skierowany jest do uczniów, ich rodziców i nauczycieli.
2. Pomaga uczniom w poznawaniu własnych predyspozycji zawodowych: osobowości, potrzeb, uzdolnień, zainteresowań, możliwości w przygotowaniu się do samodzielnego wejścia na rynek pracy.
3. Uczeń ma możliwość dostępu do usług doradczych w celu wspólnego rozwiązywania problemów edukacyjno-zawodowych, ponieważ środowisko szkolne odgrywa szczególną rolę w kształtowaniu decyzji zawodowej uczniów we wszystkich typach szkół.
4. Wewnętrzny System Doradztwa Zawodowego działa na zasadzie systematycznego diagnozowania zapotrzebowania uczniów na informacje i udziela pomocy w planowaniu dalszego kształcenia, a także gromadzenia, aktualizowania, udostępniania informacji edukacyjnych i zawodowych oraz wskazywania osobom zainteresowanym (uczniom, rodzicom lub prawnym opiekunom, nauczycielom) rzetelnych informacji na poziomie regionalnym, ogólnokrajowym, europejskim i światowym na temat :
 - a) Sieci szkół;
 - b) Rynku pracy;
 - c) Trendów rozwojowych w sferze zatrudnienia w określonych zawodach;
 - d) Instytucji wspierających poradnictwo zawodowe
 - e) Programów edukacyjnych Unii Europejskiej
5. WSDO wykonuje w szczególności zadania:
 - a) Udzielanie porad indywidualnych w zakresie wyboru dalszej drogi rozwoju uczniom i ich rodzicom
 - b) Prowadzenia grupowych zajęć aktywizujących i przygotowujących uczniów do świadomego planowania kariery;
 - c) Koordynowania działań informacyjno-doradczych szkoły;
 - d) Organizowanie spotkań z absolwentami, którzy osiągnęli sukces zawodowy;
 - e) Przygotowania do samodzielności w trudnych sytuacjach życiowych: egzaminu, poszukiwania pracy, podjęcia roli pracownika, zmiany zawodu, adaptacji do nowych warunków, bezrobocia;
 - f) Wspierania rodziców i nauczycieli poprzez organizowanie spotkań szkoleniowo-informacyjnych;

- g) Współpraca z instytucjami wspierającymi:
Kuratorium oświaty
Urzędem pracy
Centrum informacji i planowania kariery zawodowej
Poradnia psychologiczno-zawodowa
Komenda OHP oraz innymi
6. Zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu organizuje się w celu wspomagania uczniów w podejmowaniu decyzji edukacyjnych i zawodowych. Prowadzą je: doradca zawodowy, a w porozumieniu z nim:
Wychowawca klasy, pedagog, nauczyciel wiedzy o społeczeństwie, przy wykorzystaniu aktywnych metod pracy.
7. Zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu prowadzone są w ramach:
- a) Zajęć z zakresu doradztwa zawodowego w wymiarze 10 godzin w roku w klasach VII i VIII;
 - b) Godzin do dyspozycji wychowawcy
 - c) Spotkań z rodzicami
 - d) Indywidualnych porad i konsultacji z doradcą zawodowym;
 - e) Udziału w spotkaniach i wyjazdach do szkół ponadpodstawowych;
 - f) Udziału w spotkaniach z przedstawicielami instytucji wspierających Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego.

Etapy doradztwa zawodowego w edukacji

Rozporządzenie określa, na czym polega doradztwo zawodowe oraz jakie są jego cele na poszczególnych etapach edukacji, wyszczególniając:

1. Preorientację zawodową dla przedszkoli, oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych i innych form wychowania przedszkolnego;
2. Orientację zawodową dla klas I-VI szkół podstawowych
3. Działania w zakresie doradztwa zawodowego dla klas VII i VIII szkół podstawowych i szkół ponadpodstawowych.

Realizacja Programu Autorskiego

Do realizacji programu niezbędne jest wskazanie co decyduje o wyborze zawodu. W tym celu przygotowane zostały i wprowadzone do realizacji lekcji doradztwa zawodowego następujące informacje zamieszone w załącznikach:

- ✓ Czynniki warunkujące wybór zawodu (opracowanie K. Woś)
- ✓ Przymiotniki, które nas charakteryzują (opracowanie K. Woś)
podstawy tworzenia IPD oraz CV
- ✓ Kwalifikacje, predyspozycje i kompetencje

Pozostałe załączniki według kolejności wykorzystywania narzędzi do działań doradczych.

Klasa VII i VIII

I. Czynniki wewnętrzne wpływające na wybór zawodu

1. Predyspozycje, kwalifikacje, kompetencje, zainteresowania, cechy osobowości

Omówienie z uczniami na podstawie w/w czynników warunkujących wybory zawodu, wpływu posiadanych predyspozycji, cech osobowości, kwalifikacji i kompetencji.

Wskazanie jak ważnymi elementami przy wyborze zawodu oraz osiągnięcia sukcesu zawodowego są : wychowanie, własna aktywność, cechy wrodzone, a także motywacja do czynów oraz charakter.

Wykonanie testów w odniesieniu do omawianego tematu.

- ✓ „Karta zainteresowań”
- ✓ „Preferowane przedmioty w szkole”
- ✓ Ankieta „ Co lubisz”- G. Sołtysińska, W. Trzeciak -„ Uczeń Wybiera Zawód”
- ✓ „Arkusze sprawdzania predyspozycji zawodowych ”
- ✓ „ Typ osobowości zawodowej" wg. J. Hollanda – A. Paszkowska –Rogacz
- ✓ „ Kompetencje zawodowe”
- ✓ „ Dominujące półkule mózgowe”
- ✓ Omówienie wykonanych testów

2. Style uczenia się, inteligencja wieloraka, temperament, stan zdrowia, motywacja

Kontynuacja rozpoczętej analizy oraz samooceny ucznia z uwzględnieniem opracowanych już testów zawodowych kwalifikacji, predyspozycji oraz osobowości zawodowej i inteligencji zawodowej.

Uczniowie pracują nad wpływem swojego temperamentu, cech osobowości, stylów uczenia się na wybór zawodu. Dla wyboru odpowiedniego zawodu niezbędne jest również poznanie swoich ograniczeń zdrowotnych.

Na podstawie Ankiety „Mój stan zdrowia” omówione zostaną choroby mogące mieć wpływ na wybranie zawodu z podobnej grupy o mniejszym obciążeniu zdrowotnym.

- ✓ „Poznaj swój styl uczenia się” – Szkolenie „Sztuka bycia coachem”
- ✓ Ankieta do oceny własnej postawy wobec pracy w szkole i w domu”
G. Sołtysińska
- ✓ „Temperament”
- ✓ Ankieta „Mój stan zdrowia” – G. Sołtysińska
- ✓ „Ankieta o zawodzie – moje możliwości”.
- ✓ „Mój system wartości” – aspiracje, dążenia, ambicje
- ✓ Przeprowadzenie z uczniami pogadanki na temat stanu zdrowia w wyborze zawodu

3. Indywidualny Plan Działania – opracowanie na podstawie zebranych informacji

- ✓ Ustalenie cech swojej osobowości – mocne strony, strony do poprawy, osiągnięcia, cele

II. Czynniki Zewnętrzne wpływające na wybór zawodu

1. System szkolnictwa w Polsce.

Wprowadzenie i omówienie z uczniami istniejącego obecnie systemu szkolnictwa w Polsce w odniesieniu do wyboru zawodu.

Przedstawienie długości w latach uczenia się oraz skutków nietrafionych wyborów szkoły ponadpodstawowej.

Poinformowanie uczniów o możliwości ukończenia szkoły podstawowej w Hufcu Pracy.

Omówienie znaczenia pracy na rzecz szkoły oraz wolontariatu.

Rozdanie uczniom załączników w celu zapoznania się z nimi, a także wyjaśnienie konieczności korzystania z nich podczas prowadzonych lekcji.

- ✓ System szkolnictwa w Polsce – informacja w formie graficznej
- ✓ Klasyfikacja zawodów – teczki zawodów
- ✓ Popularność zawodów
- ✓ Sieć szkół i typy szkół
- ✓ Uzyskanie kwalifikacji i możliwość ich podnoszenia
- ✓ Uzupełnianie kwalifikacji zawodowych w systemie szkolnym i pozaszkolnym
- ✓ Dalsze kształcenie, a wybór uczelni
- ✓ Spotkanie z przedstawicielem danego zawodu oraz wycieczka do pracodawcy
- ✓ Sprawdzenie wiadomości

2. Warunki przyjęcia do szkół ponadpodstawowych:

- procedury składania dokumentów do szkół ponadpodstawowych
- informacja uczniów o możliwości skorzystania z tzw. „dni otwartych” w szkołach ponadpodstawowych oraz o stronach internetowych pomocnych dotyczących wybranych szkół.

3. Rynek Pracy

Rozmowa z uczniami na temat rynku pracy – co to jest rynek pracy i jak się zmienia?.
 Omówienie konieczności pracy, cech preferowanych przez pracodawców, Prawa Pracy. Wskazanie jak ważne są w dzisiejszych czasach: autentyczność kandydata, dobra reputacja, widoczność oraz uczenie się przez całe życie.

- ✓ Barometr Zawodów – woj. Śląskie, miasto Katowice
- ✓ Zawody z przyszłością
- ✓ Ginące zawody
- ✓ Praca w grupie czy na samodzielnym stanowisku?
- ✓ Prawo Pracy – pracownicy młodociani

Warunki zatrudnienia pracownika młodocianego

Przygotowanie zawodowe młodocianych

Obowiązki pracodawcy

Obowiązki młodocianego pracownika

Prace lekkie i wzbronione

Zatrudnienie przed 16 rokiem życia

4. Omówienie systemów panujących na rynku pracy:

- ✓ Zanikanie dużych przedsiębiorstw na rzecz małych prywatnych
- ✓ Elastyczny rynek pracy
- ✓ Wzrost merytokracji – kwota wydana na studia i liczba lat, a wynagrodzenie
- ✓ Praca ponadnarodowa
- ✓ Elastyczne formy pracy: telepraca, job -sharing.
- ✓ Przedsiębiorczość

5. Elementy niezbędne do uzyskania pracy

- ✓ Dokumenty aplikacyjne – jak je tworzyć? (wzory K. Woś)
- ✓ Autoprezentacja na rozmowie kwalifikacyjnej
- ✓ Komunikacja werbalna i niewerbalna
- ✓ Kreowanie wizerunku w sieci

6. Skutki nie trafionych wyborów zawodowych

Wykonanie symulacji wizji młodzieży jak widzi siebie w dążeniu edukacyjno – zawodowym w przeciągu 2, 5 i 10 lat. Omówienie skutków nietrafionych wyborów.

- ✓ Wykonywana praca nie wiąże się z wyuczonym zawodem
- ✓ Niska jakość wykonywanej pracy z powodu braku uzdolnień, czy zainteresowań
- ✓ Brak satysfakcji z pracy, wykonywane czynności męczą i demotywują
- ✓ Napięcie psychiczne przez brak przyjemności z wykonywanej pracy
- ✓ Praca przerasta nasze możliwości lub nas nudzi.

Przekazanie młodzieży informatorów szkół ponadpodstawowych oraz preferowanych kierunków na studiach pierwszego i drugiego stopnia. Przedstawieni możliwości zapoznania się z ofertami pracy dla młodzieży w OHP Katowice. Promowanie EURES czyli pracy za granicami kraju oraz nauki oraz wskazanie możliwości skorzystania z pozostałych instytucji istniejących w celu wspierania młodzieży w wyborach zawodów np. Poradnie Psychologiczno -Pedagogiczne znajdujące się w mieście Katowice i ościennych.

III. Metody i formy realizacji programu autorskiego

Uczniowie na podstawie prowadzonych lekcji mają możliwość poznania swoich mocnych stron oraz nabywania pewności siebie. W trakcie zajęć uczniowie mogą wypowiadać się swobodnie na temat swoich wątpliwości oraz zagadnień związanych bezpośrednio z mawianymi tematami. Mogą również skorzystać z pomocy indywidualnej w ramach pracy doradcy zawodowego na terenie szkoły.

Zajęcia z młodzieżą prowadzone są w oparciu o projekty scenariuszy lekcji jednak w sposób elastyczny dostosowany do powstałych analiz.

W załącznikach przedstawione zostały projekty scenariuszy dotyczące podstawy programowej.

Praca z młodzieżą opiera się na wykonywanych testach, prezentacjach multimedialnych, „burzy mózgów”, przeanalizowaniu teczek zawodów wraz z podgrupami zawodów i opracowanych przez doradcę zawodowego.

IV. *Doradztwo zawodowe zarówno w klasie VII i VIII oparte jest na materiałach analogicznych w zróżnicowaniu kolejności oraz dostosowane do powstałego zainteresowania młodzieży tematem.*

V. *Ewaluacja WSDZ prowadzona jest przez nauczyciela doradztwa zawodowego w sposób ciągły poprzez realizację lekcji.*

Sposób oraz zakończenie realizacji programu przedstawione zostanie w sprawozdaniu.

VI. Korzyści płynące z działalności Wewnętrzzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego

Realnie i efektywnie działający WSDZ pozwala realizować następujące cele:

I. Związane z kształtowaniem postaw i zachowania uczniów:

- ✓ Przygotowanie do samodzielnego i aktywnego kształtowania swojej drogi zawodowej
- ✓ Rozwój umiejętności rozpoznawania własnych zasobów osobistych i ich wykorzystywania w kształtowaniu swojej drogi zawodowej
- ✓ Kształtowanie nawyków nieustannego planowania przyszłości i konsekwentnego dążenia do realizacji celu
- ✓ Kształtowanie postawy otwartości na wiedzę
- ✓ Kształcenie umiejętnego prezentowania swojej osobowości
- ✓ Kreowanie postaw aktywnych, przezwycięzania bierności, radzenia sobie w sytuacjach trudnych i stresowych

II. Związane z kształceniem umiejętności uczniów:

- ✓ Planowanie przyszłości zawodowej
- ✓ Organizowanie zadań swoich i zespołu (praca w grupie)
- ✓ Przygotowania dokumentów związanych z poszukiwaniem pracy
- ✓ Wyszukiwanie oraz selekcji dostępnych ofert pracy
- ✓ Poszukiwania pracy
- ✓ Prezentowania się na rynku pracy
- ✓ Nawiązywanie kontaktów z pracodawcą (osobistych, telefonicznych, listy, kontakty przez internet itp.)
- ✓ Przeprowadzanie negocjacji

III. Związane z wiedzą uczniów:

- ✓ Poznanie „świata zawodów” – środowisko pracy, wymagania, przeciwwskazania do wykonywania pracy
- ✓ Poznanie miejsc i możliwości uzyskania wyczerpującej informacji zawodowej
- ✓ Poznanie potencjalnych ścieżek edukacyjnych w wybranych zawodach
- ✓ Poznanie zasad obowiązujących w kompletowaniu dokumentacji związanej z pracą
- ✓ Poznanie podstaw prawa pracy
- ✓ Poznanie zasad prowadzenia korespondencji związanej z zatrudnieniem

IV. Korzyści dla gospodarki to między innymi:

- ✓ Znacznie lepsze przygotowanie młodzieży do wejścia na rynek pracy
- ✓ Znacznie bardziej dynamiczne i elastyczne dopasowanie ludzi do zawodów co zapewni niższe koszty społeczne, dzięki :

- mniejszej fluktuacji kadr
- zmniejszonej konieczności przekwalifikowani
- mniejszej liczby bankructw – właściwy dobór samozatrudnienia
- większej liczbie sukcesów odnoszonych w pracy zawodowej
- większej efektywności pracy
- lepszej profilaktyce – uniknięcie części chorób zawodowych
- mniejszej ilości bezrobotnych
- ✓ Lepsze dopasowanie kompetencji zasobów ludzkich do potrzeb rynku pracy
- ✓ Wzrost mobilności zawodowej absolwentów
- ✓ Wyrównanie szans na rynku pracy
- ✓ Właściwe ukierunkowane i wsparcie samozatrudnienia – rozwijanie kompetencji
- ✓ Wzbogacanie własnego warsztatu pracy w nowoczesne środki przekazu informacji (internet) oraz udostępnianie ich osobom zainteresowanym
- ✓ Współpraca z instytucjami wspierającymi WSDZ

Problemy w komunikacji międzypokoleniowej w wyborze szkoły, zawodu.

Często w życiu tak bywa, że dzieci są kierowane przez rodziców, aby w przyszłości wykonywać określony zawód, rodzice wybierają im szkoły, aby uzyskać kwalifikacje do wykonywania wybranego przez nich zawodu. Tu większość kieruje się zarobkami, jakie będą pobierane z racji wykonywania danego zawodu, jego użyteczności i dostępności do miejsc pracy na współczesnym rynku pracy. Bywa i tak, że dzieci kształcą się w tym samym kierunku co ich rodzice z różnych względów, po mają przejąć ich interes, bo tak by chcieli rodzice, bo imponuje im zawód rodziców. Często edukacja dziecka rozpatrywana jest na poziomie materialnym, chodzi o to, że rodzice wybierają takie szkoły na które będzie ich stać.

Tu duży wpływ na to, czy dziecko samo wybierze zawód, który chce wykonywać ma także postawa rodziców względem dziecka. Jeżeli postawy te są pozytywne, prawidłowe, rodzic wspiera dziecko w dążeniu do jego celów, pomaga, nie decyduje za dziecko, pozwala mu na samodzielność w decyzjach. Zdążają się też rodziny, gdzie rodzice nie chcą, aby ich dzieci powielaty ich ścieżkę edukacyjną i często poświęcają wszystko, aby dzieci zdobyły lepszy zawód niż oni sami.

W każdej rodzinie podejście do edukacji swojego dziecka jest inne. Te wszystkie czynniki sprawiają, że nie zawsze to, co oczekują rodzice od dziecka jest możliwe dla niego do spełnienia. W wieku przedszkolnym oraz we wczesnym wieku szkolnym to w większości przypadków rodzice decydują o tym, do jakiego przedszkola ich dziecko pójdzie, do jakiej szkoły. Dziecko nie jest pytane, czy chce chodzić do takiego, czy innego przedszkola. Podobnie jest w wieku wczesnoszkolnym, to rodzic decyduje, gdzie dziecko pójdzie, zwykle to oni także decydują jakie zajęcia będą miały, czy w ogóle będą miały. Rodzice często w natłoku swoich obowiązków nie zauważają jakie zdolności, predyspozycje mają ich dzieci, albo jakich nie posiadają.

Żyjemy w czasach „wyścigu szczurów” o lepszą pozycję, lepsze stanowiska, prestiż. Co za tym idzie rodzice chcą kształcić dzieci we wszystkich możliwych kierunkach. Są dzieci, które uczęszczają na wszystkie zajęcia dodatkowe, bo rodzic myśli, że w ten sposób da mu lepszy start. Zdarza się, że dzieci nie mają ani zdolności, ani upodobań w danym kierunku, jednak rodzice uparcie zaprowadzają dzieci na te zajęcia, bo „to im się przyda”. Dzieci, które niejako „przymusza się” do wykonywania czynności, które nie sprawiają im przyjemności stają się znerwicowane i sfrustrowane. Te zajęcia dodatkowe, które są czymś normalnym w naszych czasach często sprawiają, że dzieci są przemęczone i nie nadążają z nauką obowiązkową. Tu też pojawiają się problemy w komunikacji dzieci i rodziców. Często rodzice

nie słuchają swoich dzieci, nie biorą pod uwagę ich sygnałów, rozmów, że coś jest dla nich nie interesujące, czy nie potrafią sobie z jakąś czynnością poradzić.

Rodzice poprzez często surowe wychowanie przez swoich rodziców wymagają dużo od dzieci, natomiast nie biorą pod uwagę ich zdolności, umiejętności. Rozsądny rodzic konsultuje się ze specjalistami w danej dziedzinie, pyta dziecka, co sprawia mu przyjemność, w czym czuje się dobrze. Informacje takie są przydatne w przyszłości dziecka, mówią nam, jakie predyspozycje ma dziecko w danym kierunku, jaka drogę dalszej edukacji należałoby podjąć. Są i odwrotne sytuacje, dzieci wykazują jakieś konkretne zainteresowania, jednak rodzice, zwykle z powodów finansowych muszą im odmówić edukacji w tym kierunku.

Kolejnym problemem w komunikacji międzypokoleniowej, a co za tym idzie wyborze ścieżki edukacyjnej są indywidualne przekonania i doświadczenia rodzica. Zdecydowana większość rodziców chce, aby ich dziecko w przyszłości dobrze zarabiało. Według nich najbardziej konkretne zawody to zawody wolne. Często sugerują chłopcom wyuczenie się na murarza czy mechanika itp. Dziewczynkom natomiast: sprzedawcą, fryzjerką, czy kosmetyczką. Dzieci, które kończą gimnazjum, czy obecnie szkołę podstawową często niestety nie mają jeszcze zarysowanego planu, co chciałyby robić. Mała ilość uczniów w tym wieku ma jasno określony plan na przyszłe życie, edukację, później pracę. Tu w większości rodzice decydują za dzieci, szukają szkół blisko miejsca zamieszkania, rzadko konsultują się z dzieckiem, czy taka szkoła jest dla niego odpowiednia. Rodzic to osoba, która jest doświadczona i zwykle „wie lepiej” co jest dobre dla dziecka lepsze. Tu może się zdarzyć, że szkoła wybrana przez rodzica, gdzie dziecko się na to nie godziło, będzie dla dziecka udręką, będzie wagarowało i nie uczyło się.

Z powyższych rozważań wynika, że bardzo ważna jest komunikacja dziecka z rodzicem, rodzic powinien słuchać dziecka, jego oczekiwań, pragnień. Dziecko ma prawo przeżyć życie po swojemu, nie zaspokajając ambicji rodzica, które nie zostały przez niego zaspokojone.

Opracowała Doradca Zawodowy

mgr Katarzyna Woś